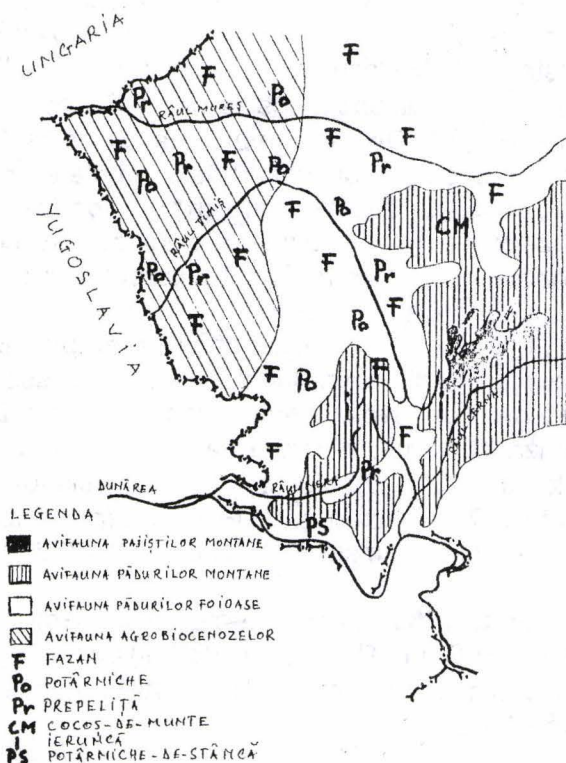

KISS ANDREI

Reprezentanții Ordinului GALLIFORMES, deși există biotopuri tipice în Banat, nu au fost studiate în mod aparte. Date despre aceste specii apar, ca și suplimentare în diferite lucrări. Considerăm util prezentarea acestor date răslețe, repartizate pe specii bazându-ne pe literatura existentă pe observațiile proprii precum și pe statisticile de vânatoare din cele trei județe, Arad, Timiș și Caraș-Severin, al teritoriului bănățean actual. (Harta nr. 1)

REGIONAREA ORNITOGEOGRAFICĂ A BANATULUI

Tetrastes bonasia rupestris (C.L. Brehm) 1831 - Ieruncă sau Gotcă roșie

A cuibărit în Banat în perioada interbelică. Colectările indică și locul unor păduri de molid seculare, care într-o proporție decisivă au fost înlocuite. Deși încă mai există biotopuri favorabile despre cuibăritul acestei specii nu dispunem de date, din ultimii 50 de ani.

În colecția ornitologică a Banatului din Timișoara se păstrează o pontă de 10 ouă (erau mult incubate), colectate de D. LINȚIA la 31.05.1902 la Padina Matei. Ouăle au următoarele dimensiuni: 39,5x30 (în mm); 38,5x29; 40x29; 40x28,5; 39x29; 38,5x29; 40x29; 39x29,5; 38,5x28,6; ultimul ou în bucăți. Tot acolo se păstrează și 6 ex. provenite din Banat: Anina, 22.12.1904, mascul (în continuare M), balg (în continuare B), leg. D. LINȚIA; Anina, 22.12.1904, femelă (în continuare F), B, leg. D. LINȚIA; Dubova, 17.04.1911, M, B, leg. D. LINȚIA; Văliug, 17.11.1935, M, naturalizate (în continuare N), leg. D. LINȚIA; Muntele Mic, 30.09.1948, F, B, leg. S. PAȘCOVSCHI. Dimensiunile și coloritul balgurilor au servit la compararea materialului autohton cu dimensiunile populațiilor din Carpați și Alpi. În colecția silvicilor (ICAS) se păstrează 1 balg, Iacobini (Bihor), 30.10.1962, M, leg. HRADSY F., și 1 ex. F, B, 8.05.1966 din Poiana Mărului.

Lyrus tetrix tetrix (L.) 1758 - Cocoș-de-mesteacăn sau Gotcan mic

I. Chernel comentând o statistică de vânătoare (în Vadászlap, din 1896, p. 484-488) amintește și câteva locuri din Banat, mai precis din județul Caraș-Severin, de unde s-a recoltat această specie (zona Oravița, Mehadia, Reșița, Caransebeș, Lugoj, Făget). De aici, împreună cu zona Miercurea Ciuc, Hunedoara și Maramureș, s-au împușcat 40 de exemplare. În același timp din zona Aradului s-au împușcat 31 de exemplare. În prima perioadă a administrației austriace pădurile din Domeniile Reșița au fost colonizați, în scopuri vânătorești cu cocoși-de-mesteacăn (în timp ce muflonul și cerbul lopătar au fost introduși în pădurile din Câmpia Vestică).

Din colecția dr. L. KUHN s-a păstrat un exemplar M, fără date de proveniență, dar mai mult ca sigur din Banat, din perioada sus amintită (foto nr. 1). În literatură nu se menționează cuibăritul acestei specii în Banat. În Muzeul Banatului se păstrează 2 exemplare naturalizate (Slavikov Studenatz, Polonia, 27.12.1911, M, B, leg. H. Weigold); Liboch (Cehoslovacia, 04.1912, M, B, leg. H. Weigold) și o pontă cu 7 ouă, din colecția G. ERTL, fără date, cu următoarele dimensiuni: 46x34,5; 48,5x34,5 (fisurat); 47x36; 48,5x35,5; 49x35; ultimul ou din mai multe bucăți.

Tetrao urogallus L. 1758 - Cocoș-de-munte sau Gotcan mare

După observațiile lui D. LINȚIA, bălțatul (rotitul) acestei specii începe cum este timpul, mai bun sau mai rău, la mijlocul lui martie sau începutul lui aprilie și durează până la sfârșitul lunii.

Dr. L. KUHN, la apelul său de înființare a Muzeului de St. Naturii, primește 1 ex. din Transilvania (fără date), 1 ex. din Ruschița, 1877, și 1 ex. F, N, din Valea Cernei (azi la Muzeul Banatului). Tot aici se află un cuibar din 4 ouă, colectat de N. WAGNER, la Putila, lângă Rădăuți, la 12.05.1937. Dimensiunile ouălor sunt: 58,4x40,7; 57,8x41,3; 58,2x40,9; 58,7x42. În colecția silvicilor 1 ex. M, B, 5.05.1967, Poiana Mărului, leg. V. ROMAN.

Astăzi trăiește în număr redus în pădurile mai puțin deranjate din zona Poiana Mărului. Evaluările efectuate de ROMSILVA, de regulă în primăvara fiecărui an, arată o scădere, în zece ani, de la 70 ex. la 55 ex. (vezi TABELUL nr. 3). Starea alarmantă a braconajului precum și desfășurarea unor lucrări de mare anvergură, de transformare a zonei, prin construcții de baraje, defrișări masive, intensificarea turismului precum și împrăștierea localnicilor cu pădure, vor restrânge și mai mult aria de răspândire a acestei specii în M-ții Banatului.

Familia Phasianidae (Potârniche, Prepelice, Fazani)

Alectoris graeca graeca (Meisn.) 1804 - Potârniche-de-stâncă

În literatura veche, de prima oară este amintită de I. PETÉNYI, care l-a întâlnit în 1846 în Valea Cernei. I. CHERNEL amintește că în ianuarie 1897 și 1898 au fost împușcate exemplare (?) în hotarul comunei Coronini, azi Pescarii. Un an mai târziu I. CSATÓ a obținut o pereche în carne, pentru colecția sa, dintre 5 ex. împușcate tot la Coronini. D. LINȚIA organizează o excursie în 1902 pentru a-l captura pe această specie, fără rezultat însă. În 1903 la 12.08. împușcă 3 ex. păsări tinere și 1 M ad, și pe baza acestor exemplare introduce, mai târziu, specia în ornitofauna României. Cu acea ocazie culege informații de la vânătorii băștinași cehi, și din comunele învecinate, și află, că unul dintre aceștia a împușcat primele exemplare în 1883 și 1884, vânzând la piață drept "ierunci" (!). Peste zece ani, în 1893-1894, au fost observați în zonă 250-300 ex. În 1895 un vânător a împușcat 8 ex., în 1899, un alt vânător, 9 ex. Locul băștinaș al păsărilor a fost o pantă pe stânci calcaroase, care în urma arendării a devenit ocrotită, fiind oprit pășunatul oilor și caprelor, ceea ce a favorizat pe de o parte înmulțirea păsărilor răpitoare, pe de altă parte, a potârnicilor-de-stâncă. În 1912 D. LINȚIA constată existența a 5-6 familii (!). El a colectat în total 11 ex. din care 5 ex. se păstrează la Muzeul Banatului, 3 ex. la Muzeul de St. Naturii din Budapesta, 1 ex. la Institutul Ornitologic Ungar, Budapesta (Ungaria), 1 ex. la Muzeul Orașenesc Vârșeț (Jugoslavia) și 1 ex. la Muzeul din Craiova. 1 ex. tânăr și un ex. F ad. au fost împușcați la 24.01.1907, la Pescării, și din colecția A. BUDA au ajuns la Școala Pedagogică din Sibiu, respectiv la Muzeul de St. Naturii din Sibiu. Exemplarele păstrate la Muzeul Banatului au următoarele date: Pescării, 28.12.1903, M, N, leg. D. LINȚIA; Pescarii, 24.09.1905, F, B, leg. D. LINȚIA; Pescarii, 25.08.1906, M, B, leg. D. LINȚIA; Pescarii, 21.10.1906, M, B, leg. D. LINȚIA; Pescarii, 24.11.1907, M, B, leg. D. LINȚIA (tabelul nr. 1). 1 ex. provine din Jugoslavia, M, N, 28.11.1912.

Tabel nr. 1

Nr. crt.	Genul	Timpul colectării	Localitatea capturării	Lungimea totală mm	Lungimea aripii mm	Lungimea cozii mm	Lungimea tarsului mm	Lungimea degetului mijlociu mm	Lungimea policarului mm	Lungimea ciocului mm
1.	M ad.	27.12.1903	Coronini (Caraș)	-	172	105	45	37	9	20
2.	M ad.	25.08.1906	"	-	165	96	46	38	7	18
3.	M	21.10.1906	"	-	168	105	45	40	8	19
4.	M	28.11.1912	Bosnia	-	158	96	45	36	8	17
5.	F	24.11.1905	Coronini (Caraș)	-	156	93	40	36	8	17

Fig. 1 **Lyrurus tetrix** din colecția
dr. L. KUHN

“Dau în tabelul nr. 1 măsurile de la cinci exemplare, care se mai păstrează și azi în colecția mea din Muzeul ornitologic de la Timișoara, cu observația, că la timpul său nu am măsurat în parte, la fiecare exemplar, lungimea totală, respectiv 555-565 mm. Ciocul a fost măsurat până la marginea penișului frontal, iar degetele fără unghie.

Nu am avut posibilitatea de a compara materialul meu, cu un alt material din țările mai sudice, dar bănuiesc că potârnichile de stâncă din "Clisura Dunării" sunt de dimensiuni puțin mai mari și de un colorit mai intens, ceea ce va trebui verificat în viitor" (Din păsările RSR vol. III). D. LINȚIA specifică că, în afara zonei Pescarii-Liubcova nicăieri nu a întâlnit pe această specie, între Baziaș și Orșova, nici înainte, nici după aceea (1912). Tot el dă dimensiunile la două ouă primite din zonă: 41,5x30; 41x28 mm.

Deși în ultimele decenii s-au vehiculat informații verbale despre reapariția acestei specii în sudul Banatului, dovezi concrete nu există în acest . După informațiile noastre și în țările sudice nouă, Bulgaria, Jugoslavia numărul lor a scăzut substanțial în ultimele decenii.

Perdix perdix perdix (L.) 1758 - Potârniche

În perioada interbelică a fost cea mai cunoscută specie de vânat zburător din țară. Toamna, cu ocazia vânătorilor au fost urmărite, neliniștite, capii familiștilor au fost distruse. Noi am întâlnit în multe locuri din Câmpia Vestică dar în număr foarte redus. Iarna, când se contopesc mai multe familii se pot observa 5-10 ex. laolaltă. Din ce în ce mai des din lipsă de aposturi potrivite și din cauza deranjului mecanizat în agricultură familiile părăsesc locuri băștinașe. Nișele ecologice eliberate astfel sunt repede ocupate de fazani. Din lipsă de studiu aprofundat, ne bazăm doar pe bănuiele, în ceea ce privește influențele negative a chimizării agriculturii asupra ratei de înmulțire a speciilor cuibăritoare pe sol, în agrobiocenoze (potârnichi, prepelițe și fazani). În tabelul nr. 2 reluăm câteva date biometrice, măsurate de D. LINȚIA, cu ocazia preparării pieselor. La Muzeul Banatului, pe lângă exemplarele notificate de pe tabelul nr. 2, se mai păstrează: Oravița, 12.11.1905, F, B, leg. D. LINȚIA; Oravița, 29.09.1906, M, B, leg. D. LINȚIA; Pescarii, 30.12.1906, F, B, leg. D. Linția; Sânpetru German; 31.10.1937, M, N, leg. E. NADRA; Săcălaz, 3.09.1939, M, B, leg. E. NADRA; Șarlota, 31.03.1942, M, B, leg. E. NADRA; GHERMAN, 20.09.1965, Juv., B, leg. E. NADRA. În colecția oologică se află o pontă de 7 ouă, Săcălaz, 24.05.1937, leg. D. LINȚIA, cu următoarele dimensiuni: 32,5x25,5; 35x25,5; 33x26; 33,5x26; 33x26; 34x25,5; 33x26. O pontă cu 10 ouă, Săcălaz, 11.05.1937, leg. M. UITUZ, cu dimensiunile: 33,5x25,5; 31,5x26; 32x26; 33,5x25; 32,5x26; 33x26; 33x25; 33,5x25,5; 33x25,5; 32x25,5. Și din colecția G. ERTL este o pontă combinată de potârniche (16 ouă) și prepeliță (7 ouă), din același cuib, cu următoarele dimensiuni: (potârniche) 34,5x26; 34x26; 33,5x25,5; 33,5x25,5; 34x26; 32,5x25,5; 34x26; 33x25; 33,5x25,5; 32,5x25,5; 33x25,5; 34x25,5; 33,5x26; 34,5x25,5; 34,5x26; (prepeliță) 29x23; 29x22,5; 29,5x22,5; 28x22; 28,5x22,5; 28,5x22,5; 28,5x22,5. În colecția silvicilor se păstrează următoarele exemplare, balguri: Timișoara (Pădurea Verde), 27. 10.1959, F., leg. T. BABUȚIA; 30.04.1959, F, leg. T. BABUȚIA; Timișoara, 4.06.1959, doi pui de o zi, leg. C. POPESCU; Sânnicolaul Mare, 14.10.1959; F, M, leg. CROITORU; Igrış, 4.06.1959, M; leg. T.

BABUȚIA; 14.10.1959, M, 2F, leg. CROITORU; Beregsău Mare, 22.03.1959, 4 F, leg. FL. OPREA; Săcălaz, 22.03.1959, F, leg. FL. OPREA; Săvârșin, 25-27.03.1959, 2 M, leg. FL. OPREA; Lugoj; 26.04.1959, F, leg. FL. OPREA; Banloc, 28.04.1959; M, leg. FL. OPREA; 8.10.1959, 4 M, F, leg. CROITORU; Adea (Pădure), 15.09.1959, M de trei luni, F de trei luni, leg. T. BABUȚIA; 23.12.1959, F, leg. I. HUBERT; 24.03.1960, 7 M, 8 F, leg. I. HUBERT; naturalizați, Chevereșul Mare, 27.12.1958, M, leg. I.B.; Adea (Pădure), 25.06.1959, pui de trei zile, leg. C. POPESCU; 19.03.1960, F de trei zile, leg. C. POPESCU; Bazoș, 30.06.1971, F juv., leg. H. GUSCHIEVICI; 28.07.1971, F juv., leg. H. GUSCHIEVICI. Majoritatea acestor piese provin din crescătorii.

După statisticile ROMSILVA, numărul mediu al potârnicilor evaluate în primăvara fiecărui an este: în județul Timiș 1.336 ex.; în județul Caraș-Severin 2.904 ex., iar în județul Arad (prin deducere, din lipsa datelor de evaluare) 2.120 ex. Solicitățile din partea vânătorilor străini, de regulă, italieni, este din ce în ce mai mare.

Coturnix coturnix coturnix (L.) 1758 - Prepeliță sau Pitpalac

Fiind specie migratoare sosește la noi în prima jumătate a lunii aprilie. Trecerea principală este însă toamna, în prima jumătate a lunii septembrie, în timp favorabil și mai târziu. În iernile blânde iernează la noi. Dr. L. KUHN a observat primele sosiri în zona Sânnicolaul Mare la 26.04.1881, respectiv la 14.04.1882, iar ultimele exemplare le-a observat la 19.10.1881 respectiv la 2.11.1882. În fiecare an a colectat câte un exemplar.

Despre această specie atât de frecventă altădată D. LINȚIA amintește câteva cifre statistice de la începutul secolului nostru, când vânătorii de meserie cât și cei amatori au putut împușca 100-160 ex. de prepelițe într-o zi. Însuși R. DOMBROWSKI, în 1901, oferea anual o captură de 4.000 ex. După statisticile de vânătoare din 1905, în Câmpia Vestică (raioanele Sânnicolaul Mare, Timișoara, Deta, Lugoj și Lipova) au fost împușcate 17.000 de ex. În același timp, în țările mediteraneene numărul prepelițelor împușcate atinge cifre de ordinul milioanelor. În perioada interbelică un vânător pasionat abea reușea o captură de 6-10 ex. într-o zi. "Nu este departe timpul, spune D. LINȚIA prin anii '50, când în luncile și holdele noastre nu vom mai auzi "cântec" de pitpalac, ci numai croncănit de ciori". În Banat era un obicei de a prinde cocoși cu capcane, primăvara, ce erau ținuți, în jurul casei (aripați) sau în colivii, pentru cântecul lor. Lucrările mecanizate, chimizarea agriculturii, ierni grele, înmulțirea dușmanilor naturali, precum și vânătoarea nechibzuită au decimat populațiile în vestul țării, care și în timpul migrațiilor au fost decimate. Noi le-am întâlnit destul de rar, dar și în locuri neașteptate (pescăria Ghiroda). Asistăm la o mutare înceată a arealelor spre zona colinară, ca și la populațiile de potârnochi, de altfel.

Tabel nr. 2

Nr. crt.	Genul	Timpul colectării	Localitatea capturării	Lungimea totală	Lungimea aripii	Lungimea cozii	Lungimea tarsului	Lungimea degetului mijlociu	Lungimea policarului	Lungimea ciocului	Anvergura	Greutatea
				mm	mm	mm	mm	mm	mm	mm	mm	g
1.	M	10.11.1932	Săcălaz	320	160	90	45	-	-	-	-	-
2.	M	10.11.1932	"	310	155	95	45	-	-	-	-	-
3.	M	10.11.1932	"	310	155	95	45	-	-	-	-	-
4.	M	10.11.1932	"	315	150	90	45	-	-	-	-	-
5.	M	13.11.1932	Sînandrei	310	160	90	45	-	-	-	-	-
6.	F	13.11.1932	"	305	160	85	45	-	-	-	-	-
7.	M	20.10.1935	Sînmartinul sîrbesc	310	160	90	42	-	-	-	-	400
8.	F	20.10.1935	"	300	160	85	40	30	-	-	-	380
9.	F	26.11.1936	Albina	305	160	90	41	34	7	-	520	440
10.	M	31.10.1937	Bezdin	310	155	90	40	29	6	14	512	365
11.	F	31.10.1937	"	310	148	86	35	28	6	15	500	344
12.	M	9.10.1938	Albina	335	162	90	53	32	5	16	530	400
13.	M	9.10.1938	"	310	149	85	46	22	5	14	505	355
14.	F	9.10.1938	"	320	153	85	47	30	5	14	520	350
15.	M	15.10.1938	Jadani	327	155	89	46	31	5	14	520	350
16.	F	15.10.1938	"	327	161	89	52	30	6	13	535	420
17.	F	20.11.1938	Săcălaz	318	163	90	40	26	6	14	510	405
18.	F	20.11.1938	"	320	163	90	36	26	6	14	520	400
19.	M	29.11.1938	Bobda	330	157	85	41	30	6	13	535	415
20.	F	29.11.1938	"	320	157	85	42	30	6	14	525	400
21.	M	30.11.1938	Cerneteaz	326	157	86	42	29	5	13	527	420
22.	M	30.11.1938	"	336	160	91	43	32	5	14	535	420
23.	M	30.11.1938	"	315	152	80	40	32	6	13	520	400

Date statistice de la Romsilva

Anul		Specii	Judetul Timiș		Judetul Caraș-Severin		Judetul Arad	
Evaluări	Recoltări		Evaluări Nr. exemplare	Recoltări Nr. exemplare	Evaluări Nr. exemplare	Recoltări Nr. exemplare	Evaluări Nr. exemplare	Recoltări Nr. exemplare
1987	1986/87	Fazan	42.020	4.297	9.630	880	-	-
		Potârniche	1.961	-	2.575	-	-	-
		Cocoș-de-munte	-	-	70-80 (?)	-	-	-
1988	1987/88	Fazan	33.530	2.760	9.700	1.030	48.370	7.304
		Potârniche	1.340	-	2.670	-	-	-
		Cocoș-de-munte	-	-	70	-	-	-
1989	1988/89	Fazan	37.450	3.192	9.730	197	46.380	9.870
		Potârniche	1.592	-	-	-	-	-
		Cocoș-de-munte	-	-	62	-	-	-
1990	1989/90	Fazan	40.185	5.795	6.670	1.225	38.652	4.920
		Potârniche	1.405	-	-	-	-	-
		Cocoș-de-munte	-	-	52	-	-	-
1991	1990/91	Fazan	44.160	5.670	5.610	775	35.130	3.971
		Potârniche	1.080	-	2.952	-	-	4
		Cocoș-de-munte	-	-	49	-	-	-
1992	1991/92	Fazan	44.410	3.516	2.250	550	32.955	4.940
		Potârniche	977	-	-	-	-	-
		Prepelită	-	-	-	-	-	274
		Cocoș-de-munte	-	-	50-60 (?)	-	-	-
1993	1992/93	Fazan	46.050	4.266	2.410	200	32.955	3.732
		Potârniche	1.100	-	-	-	-	-
		Prepelită	-	-	-	-	-	9
		Cocoș-de-munte	-	-	50	-	-	-
1994	1993/94	Fazan	43.541	4.037	8.827	1.703	27.532	4.663
		Potârniche	1.235	-	3.000	-	-	17
		Prepelită	-	-	-	-	20	-
		Cocoș-de-munte	-	-	70	1	-	-
1995	1994/95	Fazan	28.500	4.120	9.440	502	27.690	-
		Potârniche	-	-	3.325	-	-	-
		Prepelită	-	-	-	-	25	-
		Cocoș-de-munte	-	-	55	-	-	-

În Muzeul Banatului se păstrează câteva ex. naturalizate: Grădinari, 6.05.1905, M, B, leg. D. LINȚIA; Moldova Veche, 20.07.1905, M, B, leg. D. LINȚIA; Bazoș, 20.07.1926, M, N, leg. D. LINȚIA; Săcălaz, 1.09.1935, M, N, leg. E. NADRA; Timșoara, 19.09.1939, F, N, leg. E. NADRA; Timșoara, 28.04.1947, M, B, leg. E. NADRA. În colecția oologică se păstrează o pontă cu 11 ouă (dimensiuni: 29,5x22,5; 29,5x22,5; 29x22; 28,5x22,5; 29x22; 28,5x22; 29x22,5; 28,5x21,5; 28,5x22; 28,5x21,5; 30x22,5) leg. D. LINȚIA la Grădinari, 28.05.1901; o pontă cu 9 ouă, de la Gavojdia 6.08.1925, leg. D. LINȚIA (dimensiuni: 27,5x22,5; 28x21,5; 27,5x21; 27,5x22; 27,5x21,5; 27x20,5; 28,5x22,5; 28x21,5; 27,5x21,5); ca pontă cu 10 ouă, fără localitate, leg. D. LINȚIA (dimensiuni: 28,5x22; 29x22; 28,5x21,5; 28,5x21,5; 29,5x21,5; 29x21; 29,5x22; 28,5x21,5; 28x21; 29x22); două ponte de la Clopodia, 12.07.1943, leg. D. LINȚIA (una cu 7 ouă, 28,5x21,5; 29x21,5; 27,5x21,5; 28x21, fisurat; 27,5x21; 28x22; 27,5x20,5) (cealaltă cu 8 ouă, 28,5x23; 28,5x23; 28,5x22,5; 28x23; 27,5x22,5; 27,5x22,5, fisurat; 28,5x22,5; 28x23).

Phasianus colchicus L. 1758 - Fazan

D. Linția spune, că în partea de vest a țării fazanul era cunoscut, după însemnările cronicarilor, încă din secolul al XVII-lea. După ei această specie a fost adusă din Colchis, de către Argonauți, în Grecia, de aici s-a răspândit la vechii romani, iar mai târziu în Europa. Răspândirea sa a fost favorizată atât artificial, prin fazaneriile din județele Arad și Timiș, unde se cresc 10-15 mii de fazani anual, cât și pe cale naturală. Astăzi aproape fiecare județ din țară are cel puțin o crescătorie de fazani. Astfel această specie a devenit așa de comună, încât în sezonul rece o putem întâlni în cele mai neașteptate locuri (în parcuri, grădini, cimitire, chiar în centrul Timișorii). Suntem convinși, că răspândirea bruscă a fazanului, specie foarte viguroasă, a defavorizat populațiile de potârniche și prepelițe, atât la șes, cât și în zonele colinare.

În Muzeul Banatului se păstrează șapte exemplare din Banat: Giarmata, 16.10.1910, F, B, leg. D. LINȚIA; Hitiaș, 21.10.1910, M, B, leg. D. LINȚIA; Ghiroda, 8.11.1910, F, N și 17.03.1911, F, B, leg. LINȚIA, Timșoara, 8.11.1916, M, B, leg. D. LINȚIA; Sânpetru German, 1936, M, N, leg. E. NADRA. (Békéscsaba, Ungaria, 5.01.1904, M, N, leg. I. FÖRSTER). În colecția oologică există o singură pontă, **Phasianus colchicus X Phasianus torquatus**, cu următoarele dimensiuni: 43x33,5; 43x34,5; 43x34; 46,6x33,5; 41,5x33,5; 42,5x34; 45x34; 43,5x34; 42x33,5; 43,5x34; (Ghiroda, Pădurea Bistra, , 9.05.1929. leg. E. NADRA). În colecția silvicilor se află: Adea (Pădure) 10-13.12.1959, 1 M și 3 F; 21.12.1959, M, toate balguri, leg. I. HUBERT; Timșoara, 24.01.1960, M, B, leg. FL. OPREAN; Socodor, 27.02.1957, M, N, leg. T. BABUȚIA; Chișinău Criș, 16.06.1959, M, N, leg. T. BABUȚIA; Simeria,

19.04.1970, 4 M, 3 F, N, leg. I. HUBERT; Adea, 19.03.1973, 14 M, N, leg. T. BABUȚIA; 23.04.1973, 4 F, N, leg. T. BABUȚIA. (Piese din crescătorii).

Analizând datele statistice ROMSILVA, referitoare la numărul fazanilor pe județe, aflăm, că în județul Timiș există (evaluate în medie) 39.983 de fazani din care se împușcă anual (în medie) 4.184 de ex., cca. 10-11 %; în județul Caraș-Severin există (evaluate) 7.141 de fazani în medie, din care se elimină anual prin împușcare 785 ex., 9-10 %; iar în județul Arad există 36.208 ex. de fazani din care se împușcă anual 5.629 ex., cca. 15-16 %. Producțiile anuale a fazaneriilor în medie sunt de 20.000-40.000 de ex.

Concluzii

Având în vedere, că speciile discutate, cu excepția **Coturnix coturnix**, sunt sedentare deranjul în biotopuri tipice, în orice anotimp are consecințe negative. Solicitățile tot mai mari din partea vânătorilor străini, de a împușca în număr sporit prepelițe și potârniche fac, ca aceste specii să fie evaluate anual și căutate cu insistență. Deoarece sporul natural nu face față la aceste cerințe, apreciem că în viitorul apropiat numărul populațiilor se va diminua drastic. Propunem creșterea lor intensivă în captivitate, și repopularea terenurilor de vânătoare, ca și cu fazanii, în vederea salvării populațiilor sălbatice.

THE ORDER GALLIFORMES IN THE BANAT

Summary

The autor treats species to this order (**Tetrastes bonasia**, **Lyrurus tetrix**, **Tetrao urogallus**, **Alectoris graeca**, **Perdix perdix**, **Coturnix coturnix** and **Phasianus colchicus**), on the basis of his own observations, statistics of hunters of the Banat, and specimens which can be found in scientific collections. On comparing the information of the typical biotop, the use of chemicals, and excessive hunting by foreign hunters has affected genetic store of these species. He proposes continuing the tradition of breeding these species in captivity, and repopulating suitable areas, as well as reviewing human behaviour towards these species, by analysis and education.

BIBLIOGRAFIE

1. ALMĂȘAN, H., KOHL, ȘT., (1989) - Über die taxonomische Stellung des karpatischen Haselhuhnes - *Bonasia bonasia* (L.), Anes - Travaux du Mus. d'Hist. nat. "Grigore Antipa", vol. 30, p. 231-246, București.
2. KISS, A., (1982) - Activitatea ornitologică în cadrul Societății de Științele Naturii din Timișoara (1874-1918), Stud. și com. Reghin.
3. KISS, A., (1996) - Repertoarul colecției oologice de la Muzeul Banatului din Timișoara, An. Banatului St. Nat. vol. III, Timișoara.
4. LINȚIA, D., (1955) - Păsările din RPR, vol. III, Ed. Acad. RPR, București.
5. OLTEANU, G., (1934) - Vânatul în Ardeal, înainte de 50 de ani Carpații.

Adresa autorului:

KISS ANDREI
Muzeul Banatului Timișoara
P-ța Huniade nr. 1
1900 Timișoara
România